

Sluttrapport Lavangen i Vekst II

01.05.2014 – 31.12.2015

Innhold.

1. Sammendrag
2. Aktiviteter i prosjektperioden
  - 2.1. Reiseliv
    - 2.1.1.Samarbeid reiseliv i Sør-Troms
    - 2.1.2.Fossbakken kroa
    - 2.1.3.Fjellkysten – Nesset
    - 2.1.4.Krigsminne-prosjektet
    - 2.1.5.Isogaisa festivalen
  - 2.2. Entreprenørsiden
    - 2.2.1.Gabbrofeltet i Spandalen
    - 2.2.2.Ta-morenen
    - 2.2.3.Entreprenørsamarbeidet og Lavangen Entreprenør
  - 2.3. Styrearbeid
  - 2.4. Regnskapskontor
  - 2.5. Mikrobryggeridet i Sørensgården
  - 2.6. Bensinstasjonen på Tennevoll
  - 2.7. Fibernettet
  - 2.8. Bedriftsbesøk
  - 2.9. Forum Lavangen
  - 2.10. Omdømmebygging
3. Samisk senter
4. Interkommunalt samarbeid
  - 4.1. Bardu og Suppliers list
  - 4.2. Næringssamarbeid Narvikregionen
  - 4.3. Interkommunalt plansamarbeid
5. Videreføring av LiV gjennom et interkommunalt samarbeid
6. Effekter
  - 6.1. Vedr befolkningsutvikling
  - 6.2. Vedr. kvalitet som bo-kommune
  - 6.3. Vedr. næringsliv
7. Regnskap og budsjett

1. Sammendrag

Dette er sluttrapport fra prosjektet Lavangen i Vekst II hvor prosjekteier, Lavangen kommune, har hatt økonomisk støtte fra Regionale Utviklingsmidler (RUP) som forvaltes av Troms Fylkeskommune (Tilsagn: TFK2014-170).

Prosjektet, som er en videreføring av Lavangen i Vekst I, har bestått av 2 hoveddeler: 1) Videreføring av prosjekter og tiltak fra Lavangen i Vekst I (LiV I) som ikke var avsluttet ved utløpet av prosjektperioden, og 2) et omdømmeprogram for Lavangen som hadde som siktemål å bidra til økt innflytting og redusert utflytting, og at kommunen klarte å realisere de vekstmål som ble satt i LiV I.

I det etterfølgende er resultatet / status for de aktiviteter som inngikk i planen for Lavangen i Vekst II, beskrevet. I likhet med tidligere har det kommet til nye prosjekter og tiltak som er tatt inn i planen idet dette er tiltak som vil bidra til å realisere LiV-programmenes langsiktige mål og som også er innenfor de strategier som ble lagt. Dette omfatter delvis mentorstøtte til gründere som har hatt ambisjoner om etablering av ny virksomhet, men også bistand til virksomheter som ble etablert tidlig i LiV I og som er kommet inn i en ny utviklingsfase.

Det mest omfattende prosjektet i denne sammenheng har imidlertid vært planleggingen av et samisk oppvekst- og kultursenter i Lavangen som også skal inkludere et kompetansesenter innen språkopplæringsmetodikk og praktisk samisk språkopplæring. Med den spisskompetanse samisk språksenteret i Lavangen har opparbeidet seg, er mulighetene gode for at senteret vil kunne påta seg så vel regionale og nasjonale oppgaver. Dette prosjektet vil både bidra til å videreutvikle Lavangen som en attraktiv bo-kommune (spesielt for den del av befolkningen som er tilknyttet samisk kultur), men tiltaket vil også kunne bidra til flere nye arbeidsplasser i kommunen.

Når det gjelder omdømmeprogrammet måtte planene justeres og samordnes med utredningsarbeidet knyttet til kommunereformen. Omdømmeprosjektet har derfor benyttet mye av de statistikker og analyser om er gjort av bla. Telemarksforskning i tilknytning til reformen, men mens disse analysene har hatt som siktemål å gi grunnlag for ulike sammenslåingsalternativ, har forutsetningen for omdømmeprogrammet vært at Lavangen kommune skulle være en selvstendig kommune med egen unik profil, men at samarbeidet med nabokommunen skulle utvides og styrkes.

Ettersom en gjennom LiV I erkjente at forutsetningen for utvikling og vekst var en kultur preget verdier som innovasjon og utvikling, ble programmet tidlig utvidet med et organisasjons- utviklingsprogram over flere samlinger og som er gjennomført med ekstern konsulentbistand. Programmet har omfattet alle lederne i kommuneadministrasjonen. Ledere spiller en viktig rolle i slike omstillingsprosesser, og det er helt avgjørende for en vellykket omstilling at ledere blir bevisst hvordan de gjennom egen atferd påvirker en organisasjonskultur på godt og vondt. Flere av aktivitetene i omdømmeplanen har derfor vært utført gjennom kommuneadministrasjonens ledersamlinger.

Erfaringene med LiV-programmene er meget gode, og Lavangen kommune har arbeidet aktivt for

at den kompetanse og de funksjoner som er bygget opp skal videreføres. Det har imidlertid ikke vært like enkelt å rekruttere en person med ønsket kompetanseprofil etter at prosjektlederen som har ledet LiV-programmene, gikk av med pensjon i fjor. Kommunen har derfor innledet et samarbeid med Gratangen, Salangen og Bardu med sikte på et tettere samarbeid når det gjelder samfunns- og næringsutvikling.

Det er nedsatt en egen arbeidsgruppe med representanter fra de 3 kommunene som har som oppgave å utrede mulige synergieffekter av et samarbeid på ulike områder. Etter at alle 4 kommunen nå har besluttet å takke nei til sammenslåing med andre, er dette arbeidet tatt opp igjen. Mens dette arbeidet har pågått, har prosjektleder LiV-programmene bistått på ulike områder med å realisere de planer som er lagt for LiV II.

2. Aktiviteter i prosjektperioden.

2.1. Reiseliv.

2.1.1. Samarbeid reiseliv i Sør-Troms.

Lokalvertskapsseminarene på Fjellkysten som ble gjennomført på initiativ fra LiVI-prosjektet avdekket spennende muligheter for utvikling av reiselivet i regionen. Etter samlingen inviterte Lavangen kommune nabokommunene og representanter fra næringen selv, til et eget møte hvor siktemålet var å avdekke interessen for et mer forpliktende samarbeid. Stiftelsen Kystkulturveien, som organiserer reiselivsbedrifter i Sør-Troms fikk ansvaret for det videreføre arbeidet

Selv om alle deltakerne på denne konferansen var positive til et tettere samarbeid, og både fylkesråd for næring og kultur og ledelsen i Innovasjon Norge hadde indikert at de ville støtte et slikt initiativ, døde dette tiltaket etter hvert hen.

Kontakten ble imidlertid opprettholdt mellom næringssjef i Bardu og med SPIRE-prosjektet i Gratangen, og da Visit Narvik begynte å markedsføre sine tjenester til kommunene i Sør-Troms, valgte alle disse 3 kommunen samt Salangen å tegne kommunalt medlemskap i destinasjonsselskapet. Flere reiselivsbedrifter fra disse kommunene har meldt seg inn i Visit Narvik i tillegg til de som var medlem der fra før.

Visit Narvik vil kunne bli en ny og viktig samarbeidsarena for reiselivsbedriftene i Sør-Troms. Destinasjonsselskapet har allerede arrangert flere visningsturer for internasjonale turoperatører i Lavangen hvor flere mindre aktører har fått anledning til å vise frem sine tilbud. I Lavangen har spesielt aktivitets- og opplevelsestilbud basert på samisk kultur vakt turoperatørens interesse.

2.1.2. Fossbakken kroa.

LiV-programmene har brukt mye ressurser på å bistå særlig 2 aktører som var interessert i å kjøpe den nedlagte kroa med campingplass på Fossbakken for å starte

egen virksomhet. Det ene og mest realistiske prosjektet hadde som siktemål å utvikle et reiselivsprodukt med utgangspunkt i samisk kultur og samisk levemåte.

Mens dette arbeidet pågikk, meldte imidlertid Vegvesenet sin interesse for området, som ønsket å sanere bygningene og benytte tomten til trafikkstasjon. Selv om Lavangen kommune fikk overtalt Vegvesenet i første omgang til å skrinlegge sine planer, bestemte nåværende eier seg for ikke å selge eiendommen til kjøperen som skulle etablere reiselivsvirksomhet der.

Dermed sto Vegvesenet igjen som eneste interessent. (Kommunen har nå foretatt omregulering av området slik at det kan benyttes som trafikkstasjon, og det skal være inngått avtale med nåværende eier og "Vegvesenet" om overtakelse av eiendommen.)

2.1.3.Fjellkysten – Nettet

I tilknytning til kommunenes satsing på reiseliv gjennom LiV-programmene ble ca 17 mål av kommunens eiendom ved Nettet og ca 40 mål på Fjellkysten frigitt for utvikling av parkanlegg med ulike aktiviteter og opplevelsestilbud.

Forprosjektet er nå avsluttet og det er laget egne planer for de 2 eiendommene. Nettet vil utvikles som en friluftspark for båtturister og bobil-/campingturister. Forprosjektet har vært gjennomført i samarbeid med Båtforeningen som i denne perioden har fornyet marinaene ved Nettet og bygget et eget servicebygg, med bla. kjøkken, toaletter, forsamlingsrom. Anlegget er tilrettelagt for bruk av campingturister.

I den videre implementeringen har Båtforeningen påtatt seg å tilrettelegge friarealene på Nettet med stier, grillplasser, og lignende, mens Lavangen kommune vil ta ansvar for bla avfallsdeponi og løpende avfallshåndtering. En ser allerede at Nettet har blitt et attraktivt sted for spesielt bobilturistene, særlig i helger hvor Lavangen Microbryggeri har ulike underholdningstilbud på programmet i pub/kaféavelingen.

Når det gjelder Fjellkysten er det også laget planer for utvikling av området med tilhørende budsjetter og finansieringsplaner. Første byggetrinn er å få satt opp et servicebygg samt bygget en vikinggård og en samisk gamme ved tjernet Andersholla. Dette er en del av det interkommunale prosjektet Imellom (kulturelle rasteplasser), hvor Lavangen valgte å ta utgangspunkt i de utgravinger som er gjort like ved Fjellkysten og som viste et nært samkvem mellom norrøn og samisk kultur i vikingtiden.

Utformingene av de historiske bygningene er for tiden til vurdering hos ansvarlige fagmyndigheter. Selv om renovering av Andersholla med helårlig vannspeil ikke inngår i byggetrinn 1, har Sametinget indikert støtte til dette prosjektet.

2.1.4.Krigsminne-prosjektet.

Planene om å utvide turløypetilbudet i Lavangen, og en sterkere markedsføring av

kommunene som vandredestinasjon, måtte dessverre skrinlegges etter at Turlanget og flere reiselivsbedrifter trakk seg fra prosjektet i 2013.

Turløypene i Lavangen er imidlertid godt vedlikeholdt og meget attraktive også for gjester. Da det ble behov for å markere 75-års jubileet for krigsutbruddet i 2015, inngikk Lavangen og nabokommunen et samarbeid om lage nye løyper langs de traseer som norske styrker benyttet i april-dagene i 1940.

Dette har resultert i turløyper fra de steder hvor Trønderbataljonen og Altabataljonen ble landsatt i Salangen, over fjellet til Lavangen, og videre over Fjordbotneidet til Moan i Gratangen hvor det største slaget på norsk jord sto under krigen. I tillegg er norske styrkes fremrykking fra grensen til Bardu og til Lappaugen tilrettelagt for vandring.

Løypene er under merking, og det er laget opplysningskilt og tavler på steder som er knyttet til spesielle begivenheter under felttoget. På Fossbakken er også minner fra de øvrige krigsårene som ligger langs turløypene, merket med opplysningskilt.

Det planlegges nå minnemarsjer langs turløypene, og det forventes at disse vil kunne få økt oppmerksomhet i forbindelse med den internasjonale satsingen på en TV-serie om krigen ved Narvik-fronten. Det forberedes nå et 3 dagers besøk for film-temaet som ønsker å besøke hele oppmarsjområdet for de norske styrkene.

2.1.5. Isogaisa festivalen

Kulturfestivalen Isogaisa arrangeres i 2016 for 5 gang ved Fjellkysten, og vil bli en fast del av den aktivitets- og opplevelsesparken som er under utvikling ved Fjellkysten (se ovenfor). Festivalen er forankret i samisk kultur og tradisjon, men har gjester fra minoritetskulturer fra hele verden. Isogaisa har også tilbud til reiselivet og tilbakemeldingene fra de visningsturer som er gjennomført for turoperatører viser at det er stor interesse for samisk kultur og de spesielle opplevelser som Isogaisa kan tilby.

Initiativtakeren til Isogaisa har nå flyttet til Lavangen med sin familie. Han driver en aktiv markedsføring både nasjonalt og internasjonalt, og har planer om utvidelse av virksomheten ved Fjellkysten. Flere av tilbudene og arrangementene gjennomføres i nært samarbeid med Fjellkysten Gjestehus og festivalen bidrar derfor positivt til gjestehusets økonomi og profilering.

2.2. Entreprenørsiden.

2.2.1. Gabbrofeltet i Spandalen.

Klargjøring av feltet i Spandalen for uttak av gabbro har tatt uforholdsmessig lang tid. Det har vært gjennomført møter og befaring med Sametinget med sikte på å finne frem til løsninger som både ivaretar samiske verneinteresser og næringsinteresser, uten at

dette har lyktes.

Arkitekten som opprinnelig fikk oppdraget med å regulere området, måtte gi seg etter ett år pga kapasitetsproblemer. Nå har også konsulentselskapet som overtok oppdraget, "kastet kortene". Det har vært stor motstand mot prosjektet fra lokalbefolkningen. For en næringsfattig kommune som Lavangen vil gabbrofeltet kunne gi flere arbeidsplasser, men tiltaket vil også være "utløsende faktor" for at flere andre initiativ skal kunne gi nye lønnsomme arbeidsplasser (Ta-morenen, kaianlegg, asfaltverk).

Prosessen vil imidlertid ennå ta tid idet en konflikt om reguleringen må til kommunal departementet til avgjørelse, og vil ikke grunneierne leie ut feltet, vil forekomsten måtte eksproprieres. Før drift kan igansettes må entreprenøren utarbeide en driftsplan som skal tilfredsstillende en rekke krav, og som skal godkjennes av mineraldirektoratet.

2.2.2.Ta-morenen.

Feltet er nå regulert og det er oppnådd avtale med grunnerne om adkomst til området. Tiltakshaver planlegger nå investeringer i utstyr for å kunne starte produksjon av ulike kvaliteter grus og sandprodukter. Som det fremgår ovenfor vil en produksjon av gabbroprodukter i Spansdalen åpne for nye muligheter for Ta-morenen.

2.2.3.Entreprenør samarbeidet og Lavangen Entreprenør.

Lavangen Entreprenør har siden etableringen i 2014 gjennomført en rekke vellykkede prosjektet. I 2015 var omsetningen knappe 20 mill og overskuddet før skatt vel 4 mill. Selskapet har styrket egen stab med en nyrekrutert sivilingeniør og teller nå 3 fast ansatte.

Selskapet har bidratt til å sikre beskjeftigelse til flere av eierbedriftene. Flere av disse er utsatt for sterk konkurranse fra alternative tilbud fra lavkostland (De baltiske stater og Polen). Gjennom samarbeidet med eierbedriftene er det identifisert flere tiltak som kan styrke lokale leverandører i konkurransen mot utenlandske leverandører, og Innovasjon Norge har indikert vilje til å støtte et utviklingsprosjekt på området.

På grunn av den høye aktiviteten på entreprenørsiden er dette prosjektet ennå ikke igangsatt. Ellers har en fra LiV-prosjektet måttet bistå selskapet på ulike områder knyttet til import av varer fra utlandet, behov for valutasikring, osv. Det har derfor ikke vært kapasitet til å initiere et slikt samarbeidsprosjekt.

LiV-prosjektet har imidlertid bidratt til en egen samarbeidsavtale mellom Lavangen Entreprenør AS og Boligplan AS i Gratangen. Avtalen bidro til at begge selskapene ble opptatt som medlemmer i interesseorganisasjonen NESO. Dette medlemskapet har gitt entreprenørselskapene tilgang til flere gunstige leverandøravtaler, bla garantiavtaler. I tillegg disponerer NESO spisskompetanse innen en rekke områder som også små

selskaper har behov for både når det gjelder drift og utvikling.

2.3. Styrearbeid.

I begynnelsen av LiV-programmet deltok i alt 4 personer på BIs studieopplegg i styrearbeid. Tre av disse har vært medlem av flere styrer i aksjeselskaper i kommunen, og har bidratt til å profesjonalisere styrearbeidet samtidig som nye styremedlemmer får opplæring i aksjelovens ulike bestemmelser og styrets ansvar og roller.

En del av den mentorvirksomhet som har vært drevet fra LiV-prosjektet har også vært knyttet til styrets rolle og ansvar spesielt i aksjeselskaper, men også hvilke spesielle regler som gjelder for andre selskapsformer som kan være et alternativ til aksjemodellen.

2.4. Regnskapskontor.

Jan Lund har nå flyttet sitt regnskapskontor fra Tromsø til Lavangen. Selv har han også flyttet med sin ektefelle og bosatt seg i kommunen. Liv-prosjektet har bistått i planlegging av denne prosessen og har fungert som koordinator mellom regnskapskontoret og Lavangen kommune.

Parallelt med dette bisto LiV-prosjektet 2 andre tiltakshavere med bakgrunn fra revisjon og regnskap som hadde ambisjoner om å etablere regnskapskontor i Lavangen. LiV-prosjektets rolle var i første rekke å bidra med metodikk for å utvikle en forretningsmodell for virksomheten, og hvor en benyttet seg av den såkalte LEAN-metodikken som Innovasjon Norge har gitt opplæring i.

Bruken av denne metodikken var nok en nyttig øvelse for tiltakshaverne, selv om den bidro til at de måtte erkjenne at risikoen for at prosjektet skulle mislykkes, var for stor.

2.5. Mikrobryggeriet i Sørensenengården.

Mikrobryggeriet har hatt en positiv utvikling etter etableringen. Den tilknyttede puben med mulighet for sceneopptredener og matservering er blitt meget populær både blant lokalbefolkningen, men også blant tilreisende og gjester fra bla. Fjellkysten Gjestehus og den lokale campingplassen. Bryggeriets ulike øl-produkter er nå å finne i hyllene i mange butikkjeder, og en har gått til anskaffelse av eget anlegg for flasketapping og påliming av etiketter.

LiV-prosjektet har bistått selskapet med refinansiering av virksomheten etter at prøvefasen var over og bryggeriet "rigges" for en mer permanent driftsfase. I denne sammenheng har LiV-prosjektet også deltatt i møter med Innovasjon Norge.

2.6. Bensinstasjonen på Tennevoll

Servicestasjonen på Tennevoll, som nå kun selger drivstoff på selvbetjeningsbasis, har lenge

vært påtenkt som senter for et mulig transportselskap i tilknytning til isoporkassefabrikken og fabrikken for videreføringen av laksefall ved det nye anlegget i Foldvik i Gratangen. LiV-prosjektet har bistått prosjektet i Gratangen spesielt når det gjelder budsjetter og finansieringsplaner og kontakt med finansieringskilder.

Fabrikken vi Folvik vil om kort tid stå ferdig, men det er foreløpig ikke tatt noen beslutning om transport av isoporkasser og slakteavfall til og fra de alle oppdrettsanleggene i Astafjord-kommunene.

2.7. Fibernettet.

Fibernettet er nå installert i hele kommunene, noe som har gitt alle innbyggere og bedrifter nå har tilgang til bredbånd til konkurransedyktige priser sammenliknet med mer urbane strøk. Prosjektet ble gjennomført av Nordix som eier nettet. Selskapet er nå kjøpt opp av Telenor.

2.8. Bedriftsbesøk

Det har også gjennom LiVII vært løpende kontakt med bedriftene i Lavangen, og det har vært gjennomført møter med de fleste aktive virksomheter. Mest fokus har det vært på reiselivsbransjen og entreprenørbransjen som har vært prioriterte områder innen kommunens næringsutvikling. Flere av bedriftene har benyttet seg av muligheten til å søke tilskudd fra kommunens næringsfond eller andre offentlige tilskuddsordninger, og da har LiV-prosjektet ofte måttet bistå i arbeidet med å utarbeide prosjektplaner og søknader om tilskudd.

Siden det ikke har vært mulig å få etablert en egen næringsforening i kommunen, har LiV-prosjektet ofte måtte opptre som koordinator for næringslivet i ulike sammenhenger.

2.9. Omdømmebygging

For at Lavangen skal realisere målene for vekst i folketallet, er en avhengig av innflytting / at færre av de unge som vokser opp i kommunen flytter ut. Formålet med omdømmeprosjektet var å skape en positiv holdning til kommunen i utvalgte målgrupper, samtidig som en ønsket at lavangsværingene selv og spesielt ungdommen skulle bli stolte av egen kommune.

Prosjektet var planlagt i samsvar med Distriktssenterets arbeidsmodell og ble startet opp under LiV I. Etter at arbeidet med kommunereformen startet, så en behovet for å samordne planene for disse 2 prosjektene.

I den innledende fasen erkjente en at skulle en snu en negativ utvikling med tap av arbeidsplasser og nedgang i folketallet, var en avhengig av at verdier som utvikling og vekst i større grad preget kulturen i Lavangen. Lederne har alltid en sentral rolle i denne sammenheng, og kommune administrasjonen erkjente tidlig at det var viktig at lederskapet i

kommunen ble bevisst på hvordan en gjennom egen atferd påvirker egen organisasjonskultur bevisst eller ubevisst.

Kommunen besluttet derfor tidlig i prosessen å igangsette et organisasjonsutviklingsprogram med ekstern bistand som omfattet alle lederne i kommunen. Denne ledergruppen har vært benyttet aktivt i tilknytning til gjennomføring av flere av aktivitetene i omdømmeplanen som en integrert del av selve organisasjonsutviklingsprosessen.

Det er i det etterfølgende gitt en beskrivelse av det arbeid som er gjort innenfor de ulike aktiviteter i planen.

2.9.1. Initiering

Distriktssenterets metodikk for omdømmebygging ble introdusert for prosjektets styringsgruppe i et 12 til 12-møte allerede i LiV-I. Deretter fulgte ordfører, rådmann, ass rådmann og prosjektleder LiV Distriktssenterets omdømmeskole over flere samlinger.

I LiV II ble det gjennomført et 12 til 12 møte hvor metodikken ble tilpasset Lavangen kommune og samordnet med planen for kommunereformen.

Arbeidsopplegget ble presentert på et folkemøte hvor også representanter fra Troms fylke deltok.

2.9.2. Samfunnsanalyse

Samfunnsanalysen er i stor grad dokumentert gjennom sluttrapporten fra LiV-prosjektet. I LiVII har en i større grad vært i stand til å vurdere de langsiktige effektene av de tiltak som var gjennomført i LiV I. I disse vurderingene har en også lagt til grunn statistisk materiale som er produsert i tilknytning til kommunereformen.

2.9.3. Stedskvaliteter.

Styringsgruppen har i flere møter arbeidet med å finne frem til stedskvaliteter i Lavangen, og spesielt kvaliteter som er grunnlaget for utvikling og vekst. Selv om det ble funnet frem til flere positive kvaliteter ved kommunen, var det vanskelig å finne frem til kvaliteter som er unike og som for eksempel vil være utløsende for at folk skal finne det attraktivt å flytte til Lavangen.

Disse temaene har også vært gjenstand for vurderinger i kommuneadministrasjonens organsiasjonsutviklingsprogram.

2.9.4. Målanalyse.

Det ble ved avslutningen LiV I gjennomført scenariobeskrivelser hvor Lavangen var en del av en storkommune. Etter valget besluttet kommunen raskt at sammenslåing ikke

var aktuelt. På bakgrunn av konklusjonene fra samfunnsanalysen (se foran), og en oppdatering av de megatrender og endrede rammebetingelser som forventes å forandrer samfunn og marked, ble konklusjonen at en ønsket å holde fast på de målsettinger og prioriteringer som var fastlagt i LiV I.

2.9.5.Målgruppe-analyse.

Det er gjennomført flere diskusjoner i styringsgruppen og med de mest sentrale næringsaktørene om hvilke målgrupper kommunen skal prioritere, dvs. i hvilke målgrupper er det viktig for kommunen å ha et godt omdømme. Det enkleste har vært å identifisere alliansepartnere innen offentlig sektor som kommunen er avhengig av. Det samme gjelder opinionsdannere i lokalsamfunnet. Vanskeligere har det vært å identifisere spesielle grupper av potensielle innflyttere både når det gjelder privatpersoner og bedrifter.

2.9.6.Posisjon / egenart og identitets og målgruppeundersøkelse

Opplegget ble etter møte i styringsgruppen endret til en spørreundersøkelse som ble gjennomført i tilknytning til et folkemøte og hvor siktemålet var å finne frem til hva befolkning selv mente var kvalitetene ved å bo i Lavangen og hva som var de største utfordringene og hindringene for at flere skulle bosette seg i kommunen. Undersøkelsen ble også gjennomført blant elevene i 9-ende og 10-ende klassetrinn.

Konklusjonene var i stor grad sammenfallende. Innbyggerne vurderer kommunen som en god bo-kommune. Den største utfordringen av alle er arbeidsplasser, arbeidsplasser, arbeidsplasser. Dermed følger tilgang på bolig.

2.9.7.Handlingsplan

Endelig handlingsplan og prosedyrer for oppfølgingsarbeidet gjenstår. Dette har sammenheng med at Lavangen har innledet samtaler med Gratangen, Salangen og Bardu om et mulig utviklings samarbeid, med muligheter for samordning av utviklingsplaner og utviklingsressurser. Felles profil utad for hele regionen er ett av temaene som vil måtte vurderes i denne sammenheng (se pkt 5)

3. Andre prosjekter og tiltak.

3.1. Samisk senter

Lavangen kommune har også en samisk befolkning, og kommunen har de siste årene arbeidet aktivt for å sikre en positiv utvikling av samisk språk og kultur. I 2010 ble kommunen en del av forvaltningsområdet for samisk språk, og det ble i den forbindelse etablert et eget språksenter i kommunen som har samarbeidet aktivt sammen med miljø i ulike land som arbeider for å bevare minoritetsspråk som utsettes for sterk påvirkning fra

majoritetsspråk.

Forskning og eksperimentering har etter hvert ledet frem til den såkalte språkbadmodellen, hvor barn og unge i alderen 0 – 15 år lever i et miljø hvor all opplæring og kommunikasjon for øvrig skjer i og på minoritetsspråket. Språksenteret i Lavangen har etter hver bygget opp en betydelig kompetanse innen samisk språkopplæring og opplæringsmetodikk innen språkopplæring. Implementeringen av språkbadmodellen er påbegynt ved at samisktalende barn i kommunen fikk egen barnehage i 2008(?). Tiden er nå inne i å ta neste skritt: å samle samisk barnehage, SFO, barneskole og ungdomsskole for samiske barn samt språksenteret i et eget samisk senter.

LiV-prosjektet har bistått i denne planleggingsprosessen, både med utforming av konseptet, budsjettering og finansieringsplaner. Det har i denne sammenheng avholdt møte med Sametinget og sametingspresidenten og fylkesråden for næring og kultur. Ambisjonen er å utvikle språksenteret til et kompetansesenter innen språkopplæringsmetodikk og praktisk opplæring i samisk rettet mot ulike målgrupper. I denne forbindelse vil senteret kunne få større oppgaver både regionalt og nasjonalt. Ikke minst er det behov for intensivopplæring av ansatte i skoler og barnehager med samisktalende barn, og det er stor mangel på læremidler i samisk hvor all undervisning skjer i og på samisk.

3.2. Lasso

Prosjektet har som siktemål å utvikle leketøysprodukter rotfestet i samisk kultur og tradisjon, med sikte på salg på både et nasjonalt og internasjonalt marked. Produksjonen planlegges i Kina, og målet er distribusjon gjennom veletablerte distribusjonsskjeder. Initiativtakerne er delvis bosatt i Lavangen, delvis i Sverige, men ambisjonen er å etablere bedriften i Lavangen.

LiVII-prosjektet har bistått i planleggingen, og har også deltatt sammen med initiativtakerne i møte med Innovasjon Norge med sikte på bistand til utvikling og uttesting av prototyp. Testmarkedsføring av produktet er nå i arbeid.

3.3. Sørwise.

LIV II – prosjektet har også vært samtalepart for 2 gründere fra kommunen som har etablert en virksomhet for kontroll og ettersyn av brannvarslings- og brannslukningsutstyr i offentlige bygg og private boliger. Den ene har vært tilknyttet et tilsvarende selskap i Narvik, og har derigjennom skaffet seg innsikt i denne type virksomhet. Markedsføringen av eget selskap i Lavagangen og nabokommunene har nå startet.

4. Interkommunalt samarbeid

4.1. Bardu og Suppliers list

Samarbeidet mellom Bardu og nabokommunen som resulterte i oversikten over hva

næringslivet i regionen kunne tilby til de store entreprenørene som bygger kraftlinjen fra Narvik til Hammerfest, har i blitt benyttet aktivt av andre innkjøpere også.

Samtidig har dette samarbeidet resultert i et samlet initiativ ovenfor Forsvaret som i stadig større grad gjør sine innkjøp sentralt på store kontrakter. Dette har medført at lokale leverandører både i Bardu og nabokommunene har mistet et viktig marked. Dette var utgangspunktet for en konferanse i Bardu hvor kommunen, leverandører fra regionen møtte Forsvaret, NHO og LO for å sette fokus på de utfordringene dette skaper for lokalt næringsliv.

LiV-prosjektet deltok på denne konferansen med flere bedrifter fra kommunen. Det har også vært oppfølgingskonferanse for bedrifter og kommuner som deltok i prosjektet "suppliers list", og hvor LiV-prosjektet fikk anledning til å presentere samarbeidsmodellen på entreprenørsiden og hvilke synergieffekter denne har gitt.

4.2. Nærings samarbeid Narvikregionen

Det har også vært avholdt en konferanse på Fjellkysten i Lavangen på initiativ fra næringsforeningen i Narvik, hvor næringsaktører og flere av kommunene i regionen deltok. Målsettingen for deltakerne fra Narvik var nok et tettere samarbeid mellom kommunene i Sør-Troms og en visjon om å etablere Narvikregionen som en felles arbeidsmarkeds- og bo-region.

Initiativet er i liten grad fulgt opp, noe som skyldes at kommunen har prioritert arbeidet med kommunereformen.

4.2.1. Interkommunalt plansamarbeid

Våren 2014 ble det gjennomført en evaluering av planfunksjonen i de kommunene som er tilknyttet Sør-Troms regionråd i forhold til lovens krav. Samtidig ble det vurdert om ulike samarbeidsmodeller innen kommunal planlegging kunne gi synergieffekter. LiV-prosjektet hadde en aktiv rolle i dette prosjektet. Det ble i denne sammenheng foretatt en gjennomgang av kommunens eget planverk og hvordan planprosessene utøves i forhold til de prosedyrer og krav til kompetanse som kravene i lovverket innebærer.

Videreføring av dette arbeidet ble også besluttet "satt på vent" som følge av arbeidet med kommunereformen.

5. Videreføring av LiV gjennom et interkommunalt samarbeid

Det er nedsatt en arbeidsgruppe bestående av representanter fra Gratangen (SPIRE-prosjektet), Salangen (Astafjord Utvikling) og Lavangen (LiV II-prosjektet) samt næringsjefen i Bardu, som fått i oppgave å utrede et tettere og mer forpliktende samarbeid innen samfunnsutvikling og næringsutvikling spesielt. Lavangen kommune har derfor avventet videreføring av

omdømmeprogrammet spesielt og ansettelse av erstatning for prosjektlederen for LiV-programmene, til mulighetene for samarbeid er avklart.

6. Effekter så langt.

6.1. Vedr. befolkningsutvikling

Lavangen kommune hadde ved årsskiftet et folketall på 1053, og hadde dermed passert målet fra LiV på 1050 på dette tidspunkt. En viktig årsak har vært bosetningen av flyktninger, med det har også vært flere som har flyttet og meddelt at de planlegger flytting til kommunen. I 1. kvartal i 2016 ble det registrert 15 innflyttere til Lavangen, og en netto vekst i folketallet på 7 personer. Ingen av nabokommunene kunne vise til en tilsvarende positiv utvikling.

Lavangen Boligselskap AS som driver utleie av boliger i kommunen har i den senere tid fått flere henvendelser fra personer som planlegger flytting til kommunen.

6.2. Vedr. kvalitet som bo-kommune

Siden Attraktivitetsbarometeret som er en del av NæringsNM har endret karakter, har en valgt å benytte Kommunebarometeret som indikator for måling av kvalitetene i Lavangen sammenliknet med andre kommuner. I årets utgave er Lavangen kommune rangert desidert høyest blant kommunene i Sør- og Midt-Troms med solid avstand til de øvrige.

Kommunen har for øvrig lyktes meget godt med integrasjon av asylsøkere. Totalt har Lavangen bosatt 51 asylanter, som sett i forhold til kommunens folketall, er et betydelig antall. For sin innsats ble kommunen nominert som eneste kommune i Nord-Norge og en av 5 kommuner i landet totalt til en spesiell pris for godt integrasjonsarbeid. Selv om det ble Grimstad som fikk prisen, er kommunen stolt over å ha blitt nominert.

Nominasjonen til integrasjonsprisen og rangeringen på kommunebarometeret har fått god dekning i media, og har nok bidratt til både å gjøre kommunen kjent og å skape et positivt omdømme av lavangensamfunnet.

6.3. Vedr. næringsliv.

Flere av de selskap som er dannet gjennom LiV-prosjektet har hatt en positiv utvikling (Røkeneshamn Maskin, Lavangen Entreprenør, Lavangen Boligselskap, Mikropobryggeriet, ..). Selv om en ikke har lyktes å utvikle reiselivet som næring, har likevel de 3 viktigste bedriftene i kommunen på området hatt tilfredsstillende vekst.

Det tok tid før ideen om et forpliktende samarbeid på entreprenørsiden "slo rot" og skapte et unikt grunnlag for vekst. Tilsvarende ser en nå tegn til at det samme er i ferd med å skje på reiselivssiden, ikke minst i nabokommunene. Et aktivt samarbeid med "Visit Narvik" vil imidlertid være en viktig forutsetning vekst.

Det samarbeidet som er etablert mellom næringslivsaktørene i Gratangen, Salangen, Lavangen og Bardu er et godt grunnlag for å kunne utvikle et mer robust næringsliv i regionen, og vil også kunne medføre krav om et mer proaktivt og forpliktende samarbeid mellom politikerne i kommunene i Sør-Troms.

7. Regnskap og budsjett

Se eget vedlegg